

Ржепішевська В.В., к.е.н., доцент
*Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка,
м. Полтава*

Герасіна О.В., к.т.н., доцент
ДВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ПРОЕКТУВАННЯ З УРАХУВАННЯМ ФАКТОРУ РИЗИКУ

Стратегія економічного зростання та інтеграції України до світового економічного простору передбачає забезпечення конкурентоспроможного рівня розвитку підприємств усіх галузей економіки, особливо промислових підприємств. Забезпечення стійкого становища підприємства на ринку та його економічного розвитку в довгостроковому періоді вимагає відповідної інвестиційної підтримки. Це обумовлює необхідність створення системи управління інвестиційними програмами та проектами на основі науково виваженого передбачення її напрямів і форм, забезпечення реалізації загальних цілей розвитку підприємства та адаптування до умов зовнішнього мінливого середовища його функціонування.

Розмір необхідних для підприємства інвестицій зазвичай досить великий і потребує значних матеріальних витрат при реалізації інвестиційних проектів. Ухвалення таких рішень належить до найбільш складної функції управлінської діяльності. Складність прийняття інвестиційних рішень обумовлена не тільки новизною і невизначеністю об'єктів (нової продукції або технології, реконструкції та інших нововведень), але і різноманіттям можливих джерел фінансування.

Реалізація інвестиційних проектів характеризується досить високим ступенем невизначеності в отриманні запланованих результатів. Тому невід'ємним елементом інвестиційної діяльності є ризик.

Говорячи про ризики інвестиційного проекту, слід зазначити, що йому властиві ризики надзвичайно широкого кола: економічні, політичні, технічні, юридичні, природні, соціальні, виробничі тощо. Якщо навіть розглядати ризики, пов'язані з реалізацією тільки економічної складової проекту, перелік їх буде досить великим: інфляційні ризики, ризики, пов'язані з коливанням ринкової кон'юнктури, ризик коливання ділової активності тощо. Зупинимося на особливостях впливу інфляційного ризику на процес інвестиційного проектування.

Інфляційний ризик пов'язаний з можливістю знецінення очікуваних доходів від інвестиційного проекту і подорожчання капітальних витрат у номінальному обчисленні. Інфляційний ризик у сучасних умовах має постійний характер і впливає на більшість операцій, пов'язаних з реалізацією проектів. Вплив інфляції – один з чинників, який завжди повинен враховуватися в інвестиційних розрахунках, навіть якщо темпи зростання і невисокі.

Так, за даними Державної служби статистики України інфляція в 2013 р. у цілому становила 0,5%, у 2014 р. – 24,9%, у 2015 р. – 43,3% й визначалася переважно курсовим чинником та вагомою адміністративною складовою, частково ці ефекти компенсувались падінням доларових цін на нафту на світовому ринку, а також високим урожаєм зернових і овочів (ціни на останні за рік впали на 10,6%). Індекс споживчих цін (індекс інфляції) у березні 2016 р. порівняно із аналогічним періодом 2015 р. зменшився на 9,8%, за період січень – березень 2016 р. становив 101,5 % проти 119,2% за аналогічний період 2015 р. [1].

Зниження результатів інвестиційної діяльності у зв'язку з інфляцією обумовлене наступними причинами:

1. Зростання фінансування майбутніх витрат в результаті підвищення загального рівня цін. Перевищення кошторисних витрат, спричинених інфляцією, має розглядатися не як перевищення запланованих витрат, а як додаткове запозичення. За даними позиками слід передбачити виплату відсотків і боргу. В іншому випадку підприємство зіткнеться з кризою ліквідності.

2. Знецінення через певний час в результаті інфляції вартості основних фондів, придбаних для проекту. У результаті амортизаційні відрахування і, відповідно, собівартість будуть штучно занижені, а прибуток завищений, що призведе до зростання реальних сум податку.

3. Знецінення товарно-матеріальних запасів і, відповідно, збільшення податкового тягаря. Тобто підприємство буде змушене платити так званій «інфляційний податок».

4. Інфляція впливає на номінальну ставку кредитування. Тобто одночасно з підвищенням цін на ресурси та власну продукцію слід передбачити збільшення суми відсотків по кредиту.

Одним з напрямів «боротьби» з інфляційним ризиком є використання інструментарію пасивної адаптації для зниження ризику отримання негативного результату від реалізації проекту, тобто максимально можливе його врахування в процесі проведення передінвестиційних досліджень і розробки техніко-економічного обґрунтування проектів.

Таким чином, однією з основних проблем, що вимагає негайного вирішення при здійсненні інвестиційної діяльності промисловими підприємствами України, є виникнення інвестиційних ризиків, у тому числі інфляційних. Ефективне управління ними допоможе ідентифікувати слабкі місця ще на початку реалізації інвестиційного проекту. Тому, в цілях уникнення небажаних результатів інвесторам необхідно виявити інвестиційні ризики, проаналізувати та оцінити наслідки від настання ризикової події та розробити заходи, що допоможуть мінімізувати їх негативний вплив.

Список літератури:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.